

۱۴۱۰۳۵۵
۹۵,۴,۳

خلاء ذہن

الفن:

علی سید حسین علاقہ بند

دکتر امیر باغانی

انتشارات آرون

سرشناسه	: سیدحسین علاقه‌بند، علی، ۱۳۵۹
عنوان و نام پدیدآور	: خلاء ذهن / مؤلفین: علی سیدحسین علاقه‌بند - امیر باغانی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۱۵۸ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۳۱ - ۳۷۳ - ۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: اعتیاد - مواد مخدر - پیشگیری
موضوع	: مواد مخدر - جنبه‌های روانشناسی - درمان
شناسه افزوده	: باغانی، امیر، ۱۳۴۰
رده‌بندی کنگ	: ۱۳۹۵ ۸ خ ۹۲ س / HV۵۸۰۱
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۲/۲۹۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۲۷۶۰۸

خلاء ذهن

مؤلفین: علی سیدحسین علاقه‌بند

دکتر امیر باغانی

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۲۰۰ نسخه

۱۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه	۷
فصل اول: کلیاتی درباره‌ی اعتیاد	۱۱
تاریخچه‌ی مواد اعتیادآور	۱۳
تاریخچه‌ی مواد مخدر در ایران	۱۹
اعتیاد و مواد مخدر در دین اسلام	۲۳
انواع مواد اعتیادآور	۲۶
تاثیرات انواع مواد اعتیادآور	۲۷
فصل دوم: دلایل وابستگی به مواد	۴۳
۱- عوامل خطر در سطح فرد	۴۴
۲- عوامل خطر در سطح خانواده و اجتماع	۴۷
عوامل محافظتی	۴۹
فصل سه: روش‌های درمان وابستگی به مواد اعتیادآور	۵۷
مقدمه	۵۷

۶۲	روش‌های درمان دارویی و غیر دارویی
۶۴	اصول درمانهای دارویی و غیردارویی
۷۳	خانواده و فرایند درمان
۷۵	مراحل تغییر
۷۷	عود بیماری اعتیاد
۷۹	وسوسه‌ی مصرف مواد چیست ؟
۸۱	عوامل برانگیزاننده‌ی وسوسه
۸۷	مثالهایی از جلسات آموزش
۱۰۳	فصل چهارم: پیشگیری از مصرف مواد
۱۰۳	مقدمه
۱۰۵	عوامل محافظتی و خطرآفرین
۱۱۰	آموزش مهارت‌های زندگی
۱۲۱	پیشگیری از مصرف مواد در بین کودکان و نوجوانان
۱۲۲	نشانه‌ها و علائم مصرف مواد در بین کودکان و نوجوانان
۱۲۴	روش‌های پیشگیری از مصرف مواد
۱۲۸	اعتیاد و خشونت خانگی
۱۳۸	فصل ششم: منابع حمایتی
۱۳۸	مقدمه
۱۴۰	مراکز درمان اعتیاد
۱۵۵	منابع

اسیاد به مواد از چالش‌های هزاره‌ی سوم به شمار می‌رود که بیش از ۲۲۰ میلیون نفر را در سراسر جهان درگیر نموده است. سود حاصل از تجارت مواد اعتیادآور در جهان سالیانه بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار است و در حدود ۸ میلیارد نفر نیز در قاچاق مواد سهم دارند. علاوه بر این بیش از ۱۷۵ کشور در جهان با این پدیده درگیر می‌باشند. مصرف مواد اعتیادآور دارای هزینه‌های گسترده‌ی اجتماعی و اقتصادی بر خانواده و جوامع است به‌صورتی که این پدیده سرمنشاء بسیاری از آسیب‌های اجتماعی محسوب می‌شود. دولت‌ها تاکنون برای مقابله با این پدیده اقدامات متعددی انجام داده‌اند. در برخی از کشورها تأثیرات برنامه‌های اجتماعی و سیاست‌گذاری‌های فرهنگی به‌گونه‌ای است که مانع از رشد مصرف مواد شده است. در برخی دیگر از کشورها برنامه‌هایی به منظور کنترل آن ارائه داده‌اند و در پیشگیری از مصرف مواد تا حدودی موفق عمل کرده‌اند. در بین برخی از کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته برنامه‌های پیشگیری در مراحل اولیه و مقدماتی است و اقدامات محدودی برای مقابله با این پدیده انجام گرفته است. می‌توان با اطمینان زیاد ادعا نمود که اجرای برنامه‌های پیشگیری با سطح

توسعه یافتگی کشورها در ارتباط است. یعنی کشورهای توسعه یافته اقدامات موثری به منظور پیشگیری و کنترل مصرف مواد ارائه داده‌اند در حالیکه در کشورهای توسعه نیافته برنامه‌های پیشگیری آهنگی کند داشته و میزان بودجه‌ای که صرف برنامه‌های آموزشی و پیشگیری می‌شود بسیار محدود و ناچیز است.

به صورت کلی تاکنون اقدامات متعددی از طرف دولت‌ها برای مواد با پدیده‌ی اعتیاد ارائه شده است که می‌توان آن را در سه دسته‌ی پیشگیری، درمان و توانمندسازی افراد وابسته به مواد طبقه‌بندی نمود. پیشگیری به مجموعه اقداماتی اطلاق می‌شود که مانع از مصرف مواد می‌گردد. درمان به معنی فراهم سازی اقداماتی به منظور کاهش مشکلات بیماران وابسته به مواد است. توانمندسازی نیز به معنی اجرای تمهیداتی به منظور ارتقای سلامت و بازگشت مجدد بیماران بهبودیافته به جامعه می‌باشد. استراتژی‌های موفق مشتمل بر در نظر گرفتن ابعاد فوق است. علاوه بر این متناسب با این استراتژی‌ها برنامه‌هایی نیز طراحی می‌شود که از جمله می‌توان به آموزش مهارت‌های زندگی، مهارت‌های زندگی، پرورشی، پیشگیری از مصرف مواد در سطح مدارس و ... اشاره نمود. برنامه‌های یاد شده عمدتاً برای سه گروه طراحی شده است:

- ۱- عموم جامعه
- ۲- افراد در معرض خطر و
- ۳- افراد آسیب دیده اجتماعی

قدمت برنامه‌های پیشگیری از مصرف مواد در کشورمان چندان زیاد نیست و اجرای این برنامه‌ها آهنگی نسبتاً کند داشته است. چالش‌های

فراوانی نیز برای اجرای برنامه وجود دارد. از طرفی در کشور شاهد جوان شدن جمعیت مصرف کنندگان مواد هستیم و از طرف دیگر مصرف مواد در بین زنان، کودکان و افراد متاهل در حال افزایش است. روند اجرای برنامه‌های پیشگیری بسیار کند بوده و بودجه‌های محدودی (در حدود یک چهلیم میانگین بودجه‌ی جهانی) برای مقابله با این پدیده در نظر گرفته شده است. وجود عوامل خطرآفرین یاد شده باعث گردیده است تا ضرورت طراحی مدل‌های بومی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی برای مواجهه با اعتیاد بیش از گذشته نمایان شود.

در این رابطه یکی از مهمترین اقداماتی که می‌تواند به پیشگیری و درمان کمک نماید، ثبت تجربیات و منابع مکتوب است. با توجه به این هدف سعی کردیم در این کتاب به شکل کاربردی و به صورت مفید و مختصر به ارائه‌ی روش‌هایی به منظور پیشگیری و درمان وابستگی به مواد بپردازیم. کتاب حاضر از سه فصل تشکیل شده است. در فصل اول کلیاتی در مورد تعریف اعتیاد، انواع مواد اعتیادآور و پیامدهای آن ارائه شده است. در فصل دوم به بیان دلایل وابستگی به مواد در سطوح فرد، خانواده و جامعه پرداخته شده است. فصل سوم کتاب به روش‌های درمان وابستگی به مواد اعتیادآور (اعم از درمان دارویی و غیردارویی) پرداخته شده است. در این فصل متناسب با سطح مصرف مواد روش‌های مناسب درمانی پیشنهاد گردیده و در فصل چهارم کتاب نیز به ارائه‌ی برنامه‌های پیشگیری از مصرف مواد پرداختیم و در فصل پایانی نیز به منابع حمایتی اشاره نموده‌ایم.

کتاب حاضر برای کارشناسان و درمان‌گران اعتیاد، بیماران و خانواده‌هایشان می‌تواند مفید و کاربردی باشد و از اطلاعات آن برای درمان مناسب استفاده نمایند. امید است خوانندگان محترم با ارائه‌ی انتقادات و پیشنهادات خود ما را در غنی ساختن آن یاری کنند.

www.ketab.ir